ชื่อเรื่อง : การศึกษาสภาพการดำเนินงานอาจารย์ที่ปรึกษา ปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงานอาจารย์ที่ปรึกษาของคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

ผู้วิจัย : ณัฐกานต์ พึ่งกุศล
ธนวัน ม่วงดี
ที่ปรึกษา : ดร.เกตุจันทร์ จำปาไชยศรี

ประเภทสารนิพนธ์ : การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2549

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพการดำเนินงานอาจารย์ที่ปรึกษา ตามทัศนะของนิสิตและอาจารย์ที่ปรึกษา จำแนกตามบทบาทด้านวิชาการ บทบาทด้านบริการและพัฒนานิสิต และบทบาทด้านอื่น ๆ รวมทั้งศึกษาสภาพการดำเนินงานอาจารย์ที่ปรึกษา ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานอาจารย์ที่ปรึกษา ตามทัศนะของอาจารย์ที่ปรึกษา จำแนกตามด้านนโยบาย/ผู้บริหาร ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา และด้านนิสิต กลุ่มตัวอย่างคือ นิสิตระดับปริญญาตรี (ภาคปกติ) จำนวน 578 คน และอาจารย์ที่ปรึกษา จำนวน 77 คน ซึ่งถูกเลือกมาอย่างสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ ได้ตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 655 คน จากการเก็บรวมรวมข้อมูลได้จำนวนตัวอย่างจำนวน 654 คน คิดเป็นร้อยละ 99.85 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม โดยแบ่งเป็นแบบสอบถามสำหรับนิสิตและสำหรับอาจารย์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย(Mean) มัธยฐาน (Median) ฐานนิยม (Mode) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ร้อยละ (Percentage) ค่าสถิติ t-test และ F-test ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 หากผลการวิเคราะห์จากการทดสอบสถิติ F แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทำการเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparisons) โดยใช้วิธี LSD

ผลการวิจัยพบว่า นิสิตมีทัศนะเกี่ยวกับการดำเนินงานอาจารย์ที่ปรึกษาโดยภาพรวม และในด้านต่างๆ (บทบาทด้านวิชาการ บทบาทด้านการบริการและพัฒนานิสิต และบทบาทด้านอื่น ๆ) อยู่ในระดับ **ปานกลาง** สำหรับอาจารย์ที่ปรึกษามีทัศนะเกี่ยวกับการดำเนินงานอาจารย์ที่ปรึกษาโดยภาพรวม และด้านต่างๆ อยู่ในระดับ **มาก** และจากการเปรียบเทียบสภาพดำเนินงานอาจารย์ที่ปรึกษาเมื่อจำแนกตามสถานภาพอาจารย์ที่ปรึกษาและนิสิต พบว่าอาจารย์ที่ปรึกษาและนิสิตมีทัศนะเกี่ยวกับการดำเนินงานไม่แตกต่างกันในทุกด้าน และเมื่อพิจารณาข้อมูล

ส่วนตัวของนิสิต พบว่านิสิตที่สังกัดภาควิชาต่างกัน มีที่พักอาศัยแตกต่างกัน และความถี่ในการเข้าพบอาจารย์ที่ปรึกษาต่างกันมีทัศนะเกี่ยวกับการดำเนินงานอาจารย์ที่ปรึกษาไม่แตกต่างทั้ง 3 ด้าน รวมทั้งภาพรวมด้วย แต่นิสิตที่ต่างชั้นปีมีทัศนะเกี่ยวกับการดำเนินงานอาจารย์ที่ปรึกษาแตกต่างกันในบทบาทด้านวิชาการ และบทบาทด้านการบริการและพัฒนานิสิต เมื่อพิจารณาข้อมูลส่วนตัวของอาจารย์ที่ปรึกษา พบว่าอาจารย์มีทัศนะเกี่ยวกับการดำเนินงานอาจารย์ที่ปรึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อจำแนกอาจารย์ตามภาควิชาที่สังกัด และความถี่ในการนัดพบนิสิต นอกจากนี้ยังพบว่าอาจารย์ที่ไม่มีตำแหน่งทางการบริหารมีทัศนะเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานอาจารย์ที่ปรึกษาสูงกว่าผู้มีตำแหน่งทางการบริหาร

อาจารย์ที่ปรึกษามีทัศนะเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงานอาจารย์ที่ปรึกษาโดยภาพรวม และในด้านต่างๆ (นโยบาย/ผู้บริหาร ด้านอาจารย์ที่ปรึกษา และด้านนิสิต) อยู่ในระดับ **ปานกลาง** เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านนโยบาย / ผู้บริหาร โดยเฉพาะเรื่องคู่มืออาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งอาจารย์คิดว่าไม่สามารถนำไปใช้ในการให้คำปรึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ จำนวนกิจกรรมเพื่อพัฒนาอาจารย์น้อยเกินไป สำหรับปัญหาด้านอาจารย์ที่ปรึกษา พบว่าอาจารย์ที่ปรึกษามีลักษณะไม่เป็นที่ประทับใจของนิสิต อาจารย์ที่ปรึกษาไม่มีเทคนิคในการให้คำปรึกษาเบื้องต้น และมีนิสิตในความดูแลมากเกินไป สำหรับด้านนิสิต พบว่าปัญหาที่นิสิตมาปรึกษาเกินความสามารถของอาจารย์ เช่น นิสิตไม่มีเงินในการชำระค่าลงทะเบียนเรียน และนิสิตไม่ได้นำคำแนะนำไปปฏิบัติ และปัญหาที่นิสิตเข้ามาขอคำปรึกษามากที่สุด คือ ปัญหาเกี่ยวกับเรื่องการเรียน รองลงมาคือปัญหาเรื่องทุนการศึกษา และการขาดแคลนเงินเพื่อใช้จ่ายในการเรียน

ประกาศคุณูปการ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจาก ดร.เกตุจันทร์ จำปาไชยศรี ที่ปรึกษาและคณะกรรมการทุกท่าน ที่ได้ให้คำแนะนำ คำปรึกษา ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี จนการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เสร็จสมบูรณ์ได้ คณะผู้ศึกษาค้นคว้าขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อรุณี อ่อนสวัสดิ์ รองศาสตราจารย์ ดร.สมยศ พลับเที่ยง รองศาสตราจารย์ ดร.สัมฤทธิ์ โม้พวง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศรีวรรณ ฤกษ์ภูริทัต และนายธงชัย มณีชูเกตุ ที่กรุณาให้คำแนะนำ แก้ไขและตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า จนทำให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สมบูรณ์และมีคุณค่า

ขอขอบคุณคณบดีคณะวิทยาศาสตร์ อาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนิสิตทุกท่านที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ อำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือเป็นอย่างยิ่งในการเก็บข้อมูลและตอบแบบสอบถาม

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาค้นคว้าฉบับนี้ คณะผู้ศึกษาค้นคว้าขอมอบและอุทิศแด่คุณพ่อ คุณแม่และผู้มีพระคุณทุก ๆ ท่าน

ณัฐกานต์ พึ่งกุศล
ธนวัน ม่วงดี